

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Z OBSAHU:

| Energetika v kontextu ruské invaze |

| Balíček Fit for 55 v EP |

| Bezpečnost dodávek plynu |

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

dne 24. února vtrhla ruská armáda na Ukrajinu, Evropa se tak ze dne na den ocitla možná v nejhlubší krizi od konce 2. světové války. Kvůli nastalé situaci se ukazuje, jak nebezpečná může být naše závislost na ruském plynu. Mnozí se obávají, že Rusko může použít dodávky plynu jako jednu z nátlakových zbraní proti Evropě. Z tohoto důvodu se 28. února v Bruselu sešli ministři energetik všech členských států, aby projednali tuto dramatickou situaci a diskutovali možná opatření, například regulaci cen či snížení daní s cílem zmírnit nastalou situaci. Současně čelní představitelé jednotlivých členských států Unie ujišťují své občany, že nehrozí bezprostřední nebezpečí přerušení dodávek zemního plynu z Ruska. V současné době se ale ukazuje jako naprosto nezbytné snížit energetickou závislost zemí EU na Rusku a najít jiné alternativy dodávek zemního plynu do Evropy. V souvislosti s tím se na únorovém setkání Energetické rady EU - USA diskutovala mj. otázka případných dodávek zkapalněného plynu z Kataru. O další možné spolupráci se jedná rovněž s Ázerbájdžánem. Vzhledem k ruské invazi na Ukrajinu je hledání alternativ naprosto nutnost. I přes nastalý dramatický vývoj stále probíhají jednání o balíčku Fit for 55. V únoru se tak sešli poslanci Evropského parlamentu, aby prodiskutovali další vývoj v oblasti obchodování s emisemi uhlíku (EU ETS). Jednotlivé frakce Evropského parlamentu mají ale zatím na danou věc odlišný pohled, proto lze očekávat složitá jednání. Evropa se stále potýká s rostoucími cenami energií a v tuto chvíli nic nenasvědčuje jakémukoli obrátu v tomto trendu. V Bruselu se proto uskutečnil kulatý stůl na vysoké úrovni, jehož představitelé se zabývali možnými dopady současných vysokých cen na plnění cílů Zelené dohody pro Evropu. Řečníci se shodli, že i přesto, že je současná cenová krize velice závažná, nesmí mít negativní dopad na dosažení vytyčených plánů Zelené dohody, protože klimatické změny mohou mít mnohem závažnější důsledky než samotná cenová krize. Podle představitelů některých energetických utilit je Zelená dohoda těsně propojená s budoucí ekonomickou prosperitou a investice do čisté energetiky jsou proto nezbytné.

Příjemné čtení přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

Energetika v kontextu
ruské invazeENERGETIKA V KONTEXTU RUSKÉ
INVAZE

Na mimořádné schůzce se dne 28. února v Bruselu sešli ministři energetiky EU, aby projednali důsledky ruské invaze na Ukrajinu v oblasti energetiky. Kromě možnosti praktické pomoci Ukrajině (např. připojením k energetické infrastruktury EU) ministři diskutovali, jak posílit odolnost energetického systému EU a kontrolovat trendy cen energií.

V souvislosti se závislostí EU na ruském plynu, který tvoří zhruba 40 % importu, ujistila komisařka pro energetiku Kadri Simson, že v případě úplného přerušení dodávek ze strany Ruska nehrozí bezprostřední riziko pro bezpečnost dodávek plynu v EU. Zdůraznila však, že bude nezbytná koordinace s cílem maximálního využití infrastruktury. Komise proto nyní zakládá platformu pro propojení dodavatelů zkapalněného zemního plynu (LNG) s členskými zeměmi EU. Zároveň komisařka upozornila, že je již nyní nezbytné plánovat zajištění dostatečné úrovně

skladování zemního plynu pro příští topnou sezónu.

S ohledem na poslední vývoj ministři vyjádřili své názory na možnosti omezení dopadu nárůstu cen energií na domácnosti a průmysl. Členské státy na vnitrostátní úrovni přijímají opatření, a to včetně regulovaných cen, snížení daní či sociálních tarifů pro nejzranitelnější spotřebitele.

Ministři vyjádřili očekávání, že chystané sdělení, ve kterém Komise představí opatření k zajištění cenově dostupné energie, bude reflektovat současný krizový kontext. Komise proto jeho zveřejnění odložila (pravděpodobně o týden), aby mohla text revidovat s cílem přezkoumat dopady energetické závislosti EU na dovozu ruského plynu.

První návrh textu sdělení se (kromě specifikace opatření pro zajištění cenové dostupnosti energie pro spotřebitele) zaměřil na navýšení výroby vodíku a bioplynu, urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, snížení spotřeby a na zabezpečení dodávek zemního plynu jejich diverzifikací a zajištěním strategických zásob.

Ministři se také dohodli na urychlení legislativního procesu (legislativní návrh Komise předložila v prosinci loňského roku), který by umožnil společné zadávání zakázek na dodávky zemního plynu či zajištění jeho strategických zásob, resp. zajištění minimální úrovně skladování. Zároveň víceméně panovala shoda, že nyní je více než kdy jindy potřeba urychlit transformaci energetiky a zavádění obnovitelných zdrojů energie.

Balíček Fit for 55

Nový systém EU ETS

Energetická účinnost
v EP

BALÍČEK FIT FOR 55

Evropský parlament začíná v příslušných výborech postupně projednávat zprávy k legislativním návrhům z balíčku Fit for 55. První rozprava ohledně **zprávy** k revizi systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) proběhla ve Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI).

Zpravodaj, německý europoslanec Peter Liese (EPP), považuje systém EU ETS za základ evropské politiky v oblasti klimatu, přičemž upozorňuje na nutnost zohlednit vzájemnou propojenost legislativních návrhů, které Evropská komise v rámci balíčku Fit for 55 předložila. Návrh Komise na revizi systému EU ETS v zásadě podpořil, ale dodává, že je nutné „texty vylepšit“.

Svoji pozornost v tomto ohledu zpravodaj věnoval mj. nastavení Modernizačního fondu, který v současné době využívá deset členských států EU, včetně České republiky.

V souvislosti s Modernizačním fondem počítá návrh Komise s navýšením alokace povolenek (v současné době 2 % z celkového počtu povolenek v letech 2021 až 2030) o dalších 2,5 %. Toto navýšení, by mělo být rozděleno mezi členské země, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 65 % průměru EU (v letech 2016 až 2018).

Zpravodaj Liese navrhuje odlišné řešení pro rozdělení navýšené alokace povolenek. Polovina navýšení (1,25 % celkového množství povolenek) by se měla dražit pro Modernizační fond, přičemž rozdělení by nemělo být posuzováno podle státních hranic, ale podle regionů v souladu s plány spravedlivé územní transformace. Druhá polovina z navýšení by podle zpravodaje měla být uvolněna pro Inovační fond, který je k dispozici všem členským státům.

Nad rámec návrhu Evropské komise, která doporučuje vyloučit z Modernizačního fondu fosilní paliva, zpravodaj navrhuje také vyloučení jaderné energie z financování prostřednictvím systému EU ETS.

Skupina ČEZ podporuje zachování systému přerozdělení povolenek na úrovni členských států a jejich dražbu v rámci Modernizačního fondu, jak navrhuje Evropská komise. Dopady rychlejší dekarbonizace jsou relativně větší právě v členských zemích s nižším HDP na obyvatele. Proto by jim prostřednictvím Modernizačního fondu měl být kompenzován nárůst nákladů na zavádění nových technologií. Skupina ČEZ rovněž podporuje navýšení Modernizačního fondu, jehož absolutní objem se snižuje v důsledku snížení emisního stropu (tzv. rebasing).

S ohledem na nadcházející plynofikaci energetiky, resp. toplovenství, považuje Skupina ČEZ navrhované vyloučení zemního plynu za nesystémové. Stejně tak nemá opodstatnění vyloučení nízkouhlíkové jaderné energie.

Balíček Fit for 55

Nový systém EU ETS

Energetická účinnost
v EP

NOVÝ SYSTÉM EU ETS

Pozice jednotlivých frakcí v Evropském parlamentu k návrhu na zahrnutí sektorů silniční dopravy a vytápění budov do systému obchodování s emisními povolenkami (ETS2) jsou zcela odlišné. Zatímco zpravodaj Liese (EPP) návrh Evropské komise podpořil, frakce Zelených a S&D jsou proti stanovení ceny uhlíku v těchto sektorech.

Zpravodaj se přiklonil k názoru, že cílů v oblasti klimatu nelze dosáhnout pouze formou regulačních opatření. Za efektivní považuje kombinaci politických opatření (vč. emisních norem) a tržního mechanismu, přičemž zdůrazňuje, že pro řešení problémů sociálních aspektů je důležité silné propojení na nově navrhovaný Sociální klimatický fond. V této souvislosti navrhuje, aby nejen navrhovaných 25 % příjmů z dražeb povolenek v rámci ETS2 bylo použito pro Sociální klimatický fond, ale i zbývající příjmy, které zůstávají v rozpočtech členských států, byly použity v souladu s jeho kritérii.

S ohledem na výzvy v sociální oblasti, které se očekávají v souvislosti se zavedením ETS2, navrhuje zpravodaj pro soukromé budovy a soukromou dopravu výjimku, a to na omezenou dobu a na základě specifických kritérií, aby členské státy měly čas na zavedení ochranných opatření. Naopak pro komerční provozovatele navrhuje zahájení schématu ETS2 o rok dříve, než navrhla EK, tj. již v roce 2025.

Návrh Evropské komise na zahrnutí silniční dopravy a vytápění budov do systému EU ETS čelí kritice především ze strany Zelených a S&D. Kritici se obávají, že zavedení schématu ETS2 bude mít za následek vyšší účty za energie pro domácnosti a prohloubí tak sociální nerovnosti jak v rámci členských států, tak mezi nimi. V předložených pozměňovacích návrzích doporučují ETS2 nezavádět a cíle v oblasti klimatu plnit zavedením přísnějších opatření pro průmysl a námořní dopravu. Emise z vytápění a dopravy by podle jejich názoru mohly být řešeny emisními normami a nařízením o sdílení úsilí, které stanoví závazné národní cíle.

Zdánlivě kompromisní přístup zaujal předseda výboru ENVI, francouzský europoslanec Pascal Canfin (Renew Europe), který navrhuje, aby se stanovení ceny uhlíku uplatnilo pouze v komerční sféře nikoliv pro soukromé použití. Zároveň navrhuje tzv. „revizní doložku“, která umožní v roce 2027 posoudit, zda je třeba rozsah mechanismu rozšířit.

Balíček Fit for 55

Nový systém EU ETS

Energetická účinnost
v EP

ENERGETICKÁ ÚČINNOST V EP

Zprávu Evropského parlamentu k návrhu revize směrnice o energetické účinnosti **vypracoval** ve Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) dán-
ský europoslanec Niels Fuglsang (S&D).

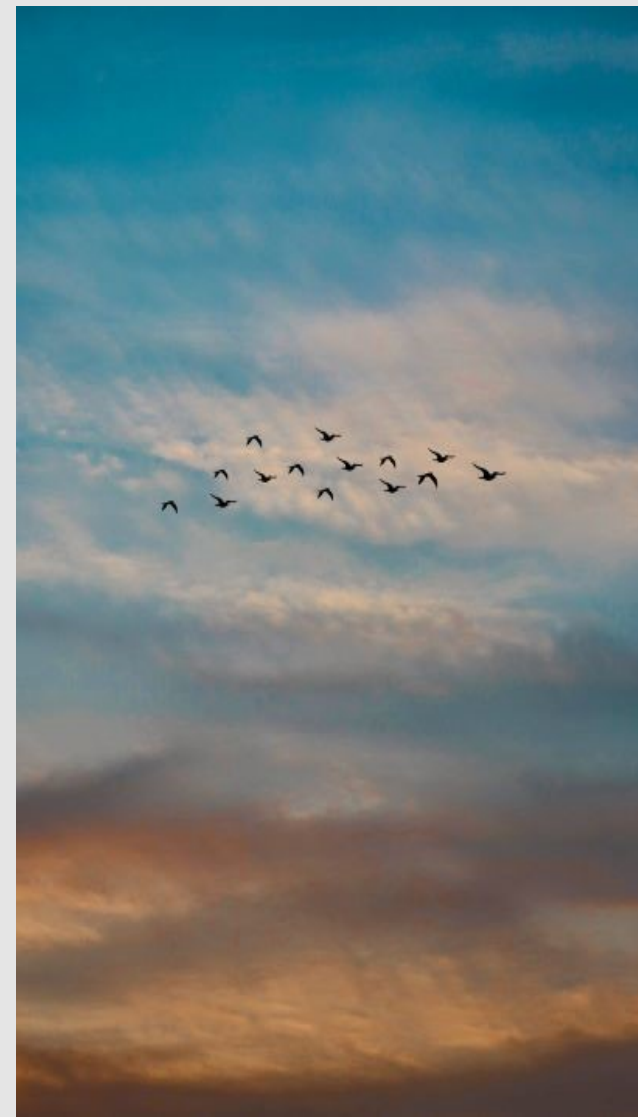
Zpravodaj plně podpořil přístup Komise k energetické účinnosti jako k samostatnému zdroji energie. Uvádí, že energetické úspory mohou potenciálně zajistit až 40% snížení emisí skleníkových plynů. V souvislosti se závislostí evropských domácností na zemním plynu zdůrazňuje význam renovace budov pro snížení poptávky. Konstatuje, že pokud se energetická účinnost zvýší o 1 %, může dovoz zemního plynu poklesnout o 2,6 %. Energetická účinnost tak může svým dílem přispět k energetické nezávislosti.

Pokud jde o cíle energetické účinnosti, jde zpravodaj ve svých ambicích nad rámec **návrhu** Evropské komise. Cíl na úrovni EU pro rok 2030 by podle jeho představ měl odpovídat snížení o 43 % pro konečnou spotřebu a o 45,5 % pro primární spotřebu, vztaženo vůči predikcím z roku 2007. Pro členské

státy pak navrhuje povinnost dosáhnout kumulativních úspor energie u konečné spotřeby ve výši 2 % v letech 2024 až 2030 (článek 8). Tyto cíle by podle jeho názoru měly být pro členské státy závazné. Zároveň navrhuje, aby členské státy vytvořily závazné lineární trajektorie s milníky v letech 2025 a 2027.

Pozměňovací návrhy ke zprávě lze předložit do 16. března.

*Skupina ČEZ považuje navrhované navýšení ambicí pro energetickou účinnost za nepřiměřené, vyžadující neadekvátní náklady. Kolektivní cíl pro zvyšování energetické účinnosti je jediným klimaticko-energetickým cílem do roku 2020, kterého nebylo dosaženo. Rovněž se nepodařilo splnit kumulativní úspory do roku 2020. Podle **zprávy** o stavu energetické unie je pravděpodobně nesplnilo 12 členských států, včetně České republiky. S ohledem na tyto skutečnosti je jakékoliv další zpřísňování v této oblasti zcela neadekvátní.*

Renesance jádra ve
FranciiNáležitá péče v oblas-
ti udržitelnosti

RENASANCE JÁDRA VE FRANCII

Francouzský prezident Emmanuel Macron **oznámil** dne 10. února, tj. dva měsíce před prezidentskými volbami, záměr vlády ohledně „znovuzrození“ francouzského jaderného průmyslu.

Rozsáhlý program zahrnuje výstavbu šesti nových jaderných reaktorů typu EPR 2 (optimalizovaná verze evropského tlakovodního reaktoru) v nadcházejících desetiletích. Jeho realizaci předpokládá do roku 2050, přičemž první nový reaktor by mohl být zprovozněn v horizontu roku 2035. Navíc má být zahájena studie proveditelnosti pro dalších osm reaktorů. Zároveň francouzský prezident vyslovil záměr prodloužit životnost starších jaderných elektráren na více než 50 let za předpokladu zaručené bezpečnosti.

Výstavbu nových jaderných reaktorů a jejich provoz zajistí společnost EDF. Odpovědnost za financování celého projektu by převzal stát. Macron uvedl, že budou mobilizovány desítky miliard eur z veřejných zdrojů. Společnost EDF odhaduje, že náklady na šest

nových reaktorů mohou v závislosti na podmínkách financování dosáhnout částky 50 miliard eur.

Francouzský prezident také slíbil urychlení rozvoje solární energie, konkrétně do roku 2050 zdesetinásobení její současné kapacity na 100 GW, a vybudování 50 větrných farem na moři s celkovou kapacitou nejméně 40 GW.

Možnost výstavby šesti nových reaktorů pro-
věřovala francouzská vláda ve spolupráci se společností EDF vypracováním analýzy odvětví (více viz bulletin Energetika v EU [zde](#)). Skupina EDF předložila v loňském roce návrh na výstavbu šesti reaktorů EPR 2, a to vždy po dvou, ve stávajících jaderných elektrárnách: Penly, Gravelines a Bugey (nebo Tricastin).

Nelze přehlédnout, že rozhodnutí o prodloužení životnosti stávajících jaderných elektráren na více než 50 let by znamenalo změnu oproti dřívějšímu záměru uzavřít nejméně 14 stárnoucích reaktorů do roku 2035. Jejich uzavření mělo mj. přispět ke snížení podílu jádra na francouzském energetickém mixu ze

současných 70 % na 50 %.

Macron zdůraznil, že záměr výstavby potenciálně až 14 nových jaderných reaktorů má Francii umožnit ukončení závislosti na fosilních palivech, zajistit cestu ke klimatické neutralitě a přispět k energetické soběstačnosti.

Za pozornost stojí i fakt, že k oznámení ambiciózního plánu došlo v době, která je pro společnost EDF poměrně obtížná. Její hodnota **výrazně klesla** poté, co vláda s cílem ochránit domácnosti před nárůstem cen energií stanovila společnosti EDF cenový limit na prodej elektřiny, který je nižší než aktuální ceny na trhu. Místo původně 35% navýšení ceny vláda povolila růst pouze o 4 %.

V důsledku toho odhaduje společnost EDF, že dojde k propadu na úrovni provozního zisku EBITDA zhruba ve výši 8 miliard eur. O dalších 11 miliard eur se tento zisk může snížit kvůli neplánovaným bezpečnostním odstávkám několika jaderných reaktorů (závady byly objeveny v elektrárnách Civaux, Chooz a Penly). Na očekávané snížení objemu výroby EDF v letošním roce trh reagoval nárůstem cen elektřiny, což s ohledem na výše zmíně-

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)[Renesance jádra ve
Francii](#)[Náležitá péče v oblas-
ti udržitelnosti](#)

nou cenovou regulaci dále zvyšuje ztrátu EDF.

S cílem omezit uvedené negativní dopady oznámila skupina EDF svůj plán na navýšení kapitálu, který zahrnuje vydání cca 510 milionů nových akcií v celkové hodnotě zhruba 2,5 miliard eur. Francouzský stát, který je vlastníkem EDF z 83,9 %, potvrdil, že přispěje „v poměru ke své účasti“ a nakoupí nové akcie za 2,1 miliardy eur. Bezprostředně po oznámení o navýšení kapitálu však hodnota akcií EDF zaznamenala další mírný pokles.

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)[Renesance jádra ve
Francii](#)[Náležitá péče v oblas-
ti udržitelnosti](#)

NÁLEŽITÁ PÉČE V OBLASTI UDRŽITELNOSTI

Evropská komise přijala dne 23. února návrh směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti. Cílem návrhu je řešit otázky v oblasti lidských práv a životního prostředí.

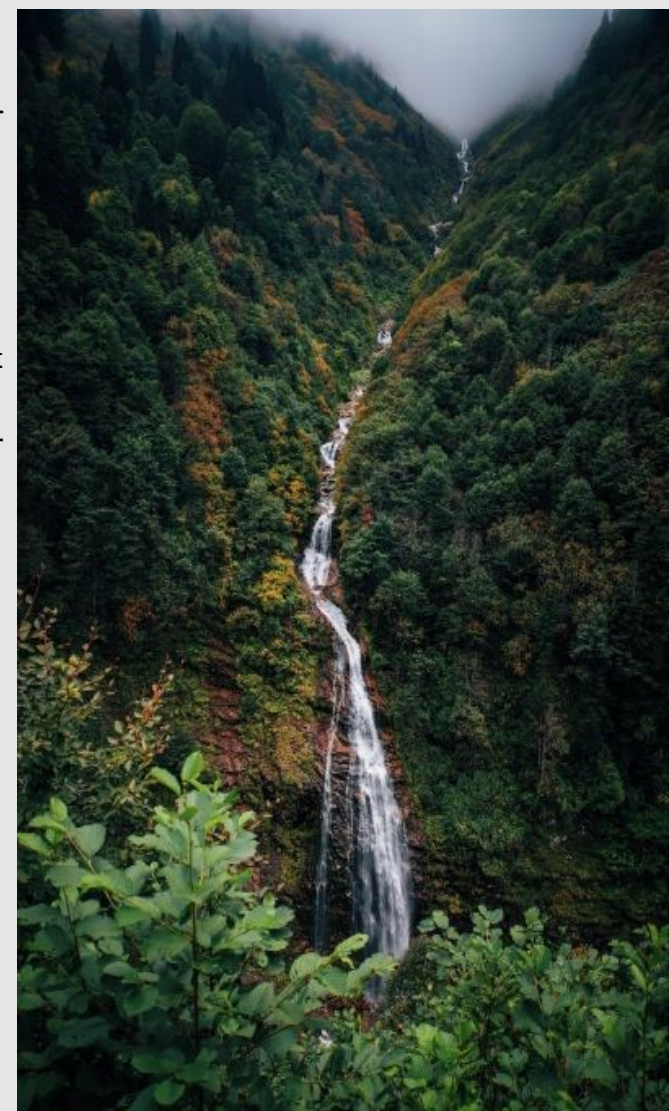
Nová pravidla se budou vztahovat na velké společnosti s podstatnou ekonomickou silou, přičemž návrh se týká vlastních činností podniků, jejich dceřiných společností i hodnotových řetězců. Malé a střední podniky jsou z přímé působnosti vyloučeny.

Jedná se o společnosti s více než 500 zaměstnanci a čistým obratem přes 150 milionů eur po celém světě. Následně (dva roky po vstupu v platnost směrnice) se nová pravidla rozšíří také na další společnosti s více než 250 zaměstnanci a čistým obratem přes 40 milionů eur po celém světě v odvětvích, kde je vysoké riziko porušování lidských práv nebo poškozování životního prostředí. To se týká např. zemědělství, odvětví textilu nebo

nerostných surovin. Směrnice se bude vztahovat také na společnosti ze zemí mimo EU, které působí v EU a generují v EU obrat odpovídající výše uvedené prahové hodnotě.

V praxi budou podniky muset začlenit náležitou péči do svých politik, identifikovat potenciální negativní dopady na lidská práva a životní prostředí a následně jim předcházet nebo je zmírňovat. Vnitrostátní správní orgány jmenované členskými státy budou odpovídat za dohled nad těmito novými pravidly a v případě jejich nedodržení mohou ukládat pokuty.

Návrh bude nyní předložen Evropskému parlamentu a Radě ke schválení. Po přijetí směrnice budou mít členské státy dva roky na to, aby ji implementovaly do vnitrostátního práva a sdělily znění příslušných předpisů Komisi.

Mechanismus
podmíněnosti

MECHANISMUS PODMÍNĚNOSTI

Soudní dvůr EU dne 16. února v plném rozsahu zamítl žaloby podané **Maďarskem a Polskem** proti mechanismu podmíněnosti. Podle soudců je podmíněnost čerpání finančních prostředků z rozpočtu EU dodržováním zásad právního státu v souladu s unijním právem.

Evropský parlament a Rada přijaly dne 16. prosince 2020 **nařízení**, které zavádí obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu EU v případě, že členský stát porušuje zásady právního státu. Nařízení umožňuje Radě, aby (v případě porušení zásad právního státu) na návrh Evropské komise pozastavila členskému státu platby z rozpočtu EU nebo pozastavila schválení programu financovaného z rozpočtu EU.

Vlády Maďarska a Polska podaly dne 11. března 2021 k Soudnímu dvoru EU žaloby, ve kterých požadují zrušení tohoto nařízení. Svě žaloby zakládají zejména na neexistenci náležitého právního základu, na obcházení postupu stanoveného v článku 7 SEU,

na překročení pravomocí Unie a na porušení zásady právní jistoty.

Podle Soudního dvora EU je mechanismus podmíněnosti legitimní snahou ochránit rozpočet EU před zásahy vyplývající z porušování zásad právního státu. Jeho cílem není sankcionovat toto porušování jako takové. Zavedení nového mechanismu se proto podle rozhodnutí nepřekrývá se 7. článkem SEU.

Soudci se shodli, že respektování společných hodnot, mezi které patří právní stát a solidarita, představuje pro členský stát podmínku pro čerpání výhod vyplývajících ze členství v EU. Evropská unie musí mít možnost v rámci svých pravomocí tyto hodnoty hájit.

V návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora uvedl komisař pro rozpočet Johannes Hahn, že Evropská komise nyní dokončí své pokyny a metodiku pro uplatňování nařízení. Kvůli obavám ohledně dodržování právního státu Evropská komise dosud neudělila souhlas s plány obnovy a odolnosti obou členských zemí v celkové výši 7 miliard eur v případě Maďarska, resp. 36 miliard eur v případě Polska.

Bezpečnost dodávek
plynu

BEZPEČNOST DODÁVEK PLYNU

Podle aktuálních vyjádření nejvyšších představitelů Evropské komise nehrozí Unii bezprostřední riziko pro zabezpečení dodávek plynu v případě jejich úplného přerušení ze strany Ruska. S ohledem na rostoucí napětí v souvislosti s Ukrajinou, které nakonec vyústilo do ozbrojeného konfliktu, a na zvýšené ceny energií způsobené nestálými trhy se zemním plynem usilovala Evropská unie poslední měsíce o zajištění alternativních dodávek.

Jednání o možnosti diverzifikace dodávek plynu pro EU začala probíhat na nejvyšší diplomatické úrovni. Během Energetické rady EU – USA, která se sešla 7. února ve Washingtonu, D.C., proběhla debata o roli amerického zkapalněného plynu (LNG) pro zajištění energetické bezpečnosti EU. Následně začala Bidenova administrativa vyjednávat o možnosti dodávek LNG pro Evropskou unii s Katarrem.

Roční kapacita katarského exportu LNG představuje zhruba 106 miliard m³, nicméně většina produkce je vázaná dlouhodobými smlouvami. Některé z nich by mohly být upraveny ve prospěch EU, ale dotčení zákazníci požadují kompenzaci. Katar v této souvislosti požádal EU, aby v případě zajištění nouzových dodávek omezila přepradu plynu mimo kontinent.

Komisařka pro energetiku Kadri Simson se dále začátkem února setkala s ázerbajdžánským prezidentem Ilhamem Alijevem, se kterým jednala o navýšení dodávek zemního plynu, s cílem dosáhnout dodávek v objemu 10 miliard m³. Alijev uvítal „novou fázi“ spolupráce a uvedl, že v loňském roce dosáhl export ázerbajdžánského zemního plynu celkového objemu 19 miliard m³.

Roční spotřeba zemního plynu v EU byla v roce 2020 zhruba 380 miliard m³. V roce 2021 mírně klesla na 375 miliard m³, přičemž dovoz z Ruska činil zhruba 155 miliard m³. Z tohoto objemu bylo 40 miliard m³ přepraveno plynovodem přes Ukrajinu. Pokud by došlo k přerušení dodávek ruského zemního

plynu touto cestou, byly by postižené především některé země střední a východní Evropy, které jsou nejvíce závislé na dodávkách z plynovodu přes Ukrajinu. Západní Evropa už diverzifikuje své dodávky zvýšeným dovozem LNG, především z USA, a jih Evropy je napojen na plynovod TurkStream, který byl do provozu uveden v roce 2020. Případné úplné přerušení dodávek ruského plynu by podle webu [Statista](#) nejvíce zasáhlo Finsko, Bulharsko a Slovensko.

Faktem je, že během posledních měsíců skutečně významně vzrostl podíl světových dodávek LNG mířících do Evropy. V lednu [dosáhl](#) jeho import rekordního měsíčního maxima ve výši nejméně 8,1 milionů tun (což odpovídá zhruba 11,3 miliardám m³). Podíl Evropy se tak na celosvětovém dovozu LNG pohyboval na úrovni 25 %, přičemž zhruba 45 % objemu dovezeného LNG pocházelo z USA. Současným limitem pro dovoz LNG však může být kapacita zařízení pro zpětné zplynování. Podle Rystad Energy byla v lednu [využita](#) na 100 % a možnost dalšího zvýšení objemu dovozu je tak minimální.

Další možností, jak přispět k zabezpečení

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Bezpečnost dodávek
plynu

dodávek plynu, je vybudování dostatečných skladovacích kapacit. Generální ředitel největšího italského provozovatele plynárenské infrastruktury, společnosti SNAM, v této souvislosti **vyslovil** přesvědčení, že Itálii nezasáhla současná energetická krize v takové míře jako některé jiné členské státy, protože má povinné strategické zásoby plynu ve výši 4,5 miliardy m³, které mohou být podle uvážení vlády v případě nouze uvolněny. Vyzývá proto k posílení evropských skladovacích kapacit. Podle jeho slov by vybudování 40 miliard m³ strategických zásob na úrovni EU zvýšilo bezpečnost dodávek plynu, mohlo by působit jako nárazník v případě růstu cen a umožnilo by také společný nákup plynu v rámci EU.

Ruská invaze na Ukrajinu mění přístupy členských států EU k energetické bezpečnosti. Německá spolková vláda přehodnotila svůj přístup k ruským dodávkám zemního plynu a zastavila projekt Nord Stream 2. Zároveň rozhodla, že na pobřeží Severního moře vybuduje dva terminály LNG, které by mohly být zprovozněné v roce 2024. Kromě zajištění alternativních dodávek k ruskému plynu bude podle expertů nezbytné hledat řešení

i na straně poptávky, tj. zavádět dostatečná opatření ke snížení jeho spotřeby.

Německo také nově **zvažuje** zavedení strategické rezervy, resp. povinných minimálních úrovní skladování zemního plynu. Návrh cílených opatření ke koordinaci strategických zásob plynu na úrovni EU hodlá Evropská komise zveřejnit v rámci chystaného sdělení k zajištění cenově dostupné energie v příštích týdnech.

Informace o aktuálních úrovních skladovaného plynu v EU [zde](#).

Diskuse o nárůstu
cen energií

DISKUSE O NÁRŮSTU CEN ENERGIÍ

Ve čtvrtek 18. února se v Bruselu uskutečnil (po dlouhé době ve fyzickém formátu) kulatý stůl na vysoké úrovni k současné krizi cen energií a k jejím možným dopadům na plnění cílů **Zelené dohody pro Evropu**. Organizátory kulatého stolu bylo **Stálé zastoupení spolkového státu Badensko-Württembersko při EU a think-tank United Europe**.

Na úvod kulatého stolu vystoupil stálý představitel Badenska-Württemberska při EU Bodo Lehmann, který zdůraznil, že současná cenová krize je sice závažná a pro spotřebitele jistě nepříjemná, ale nesmíme dopustit, aby ohrozila naše dekarbonizační úsilí. Změna klimatu je totiž daleko závažnější krizí sama o sobě a pokud nebudeme konat hned, bude lidstvo v budoucnu čelit mnohem závažnějším problémům a ekonomickým výzvám. Badensko-Württembersko si dlouhodobě uvědomuje nutnost ambiciózní akce a masivně podporuje rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Podle Lehmannova jsou právě obnovitelné zdroje ideálním řešením jak klimatické, tak cenové krize, protože jsou environmentálně udržitelné, mají minimální provozní náklady,

a především snižují naši dovozní závislost.

Druhým vystoupivším byl **Günther Oettinger**, který v minulosti zastával funkci evropského komisaře a nyní je prezidentem think-tanku United Europe, jenž kulatý stůl spoluorganizoval. Oettinger během svého vystoupení apeloval na vedení otevřené debaty o tom, která řešení bychom měli v evropské energetické politice aplikovat. Je podle něj nezbytné vyvažovat všechny tři pilíře energetické bezpečnosti – tedy bezpečnost dodávek, udržitelnost a cenovou dostupnost, ale zároveň upřednostňovat řešení, která jsou celoevropská. Jako příklad uvedl systém podpůrných schémat pro obnovitelné zdroje, který je v současnosti primárně v rukou členských států. Podle Oettingera by mnohem efektivnějším řešením byl sjednocený panevropský systém podpůrných schémat, který by jednak usnadnil rozvoj obnovitelných zdrojů, ale také by vedl k zefektivnění fungování jednotného trhu s energií.

Po úvodních vystoupeních byl zahájen panel za přispění zástupců evropského energetického sektoru, finančního sektoru a Evropské komise. Zástupci energetik (konkrétně Iberdrola a E.On) zdůraznili, že současná

cenová krize nemá a nesmí mít negativní dopad na plnění cílů Zelené dohody pro Evropu. Dekarbonizace je nezbytná a navíc motivem Zelené dohody není pouze snížení emisí, ale také ekonomická racionalita. Pokud totiž Evropa nebude lídrem zelených řešení, hrozí, že ji předstihnou globální konkurenti a dojde k úpadku evropské ekonomiky. Je proto nezbytné mobilizovat investice do čisté energetiky a inovací. Zástupce španělské společnosti Iberdrola, A. Martinez vyzdvihl, že Iberdrola plánuje do roku 2025 do segmentu obnovitelných zdrojů investovat 50 miliard EUR (částka je součástí **strategie**, která celkově počítá s investicemi do OZE ve výši 75 miliard EUR). Zároveň je ale podle zástupců energetického průmyslu mít na paměti možná úskalí a výzvy, kterým budeme čelit. Jednak je nutné si přiznat, že transformace s sebou nese značné náklady a nesmíme připustit, aby na ni doplatili zranitelní spotřebitelé. Zároveň se ale tvůrci politik musí vyhnout nástrojům, které by ohrožily fungování velkoobchodního trhu s energií.

Dalším z panelistů byl zástupce investiční společnosti Covalis, Z. Macelis. Ten připomněl vývoj na energetických trzích v posledních několika letech, kdy došlo k boomu spotových trhů na úkor dlouhodo-

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Diskuse o nárůstu cen energií

bých kontraktů. Tato praktika se nyní vymstila a vedla k prudkému nárůstu spotřebitelských cen. Vhodnější by podle něj byl návrat k dlouhodobým kontraktům, které by zajistily vyšší stabilitu cen (toto tvrzení podpořil i zástupce Iberdrolly). Podle Macelise se nesmíme zaleknout a musíme pokračovat v dekarbonizačním úsilí. Naopak se musíme vyhnout uvízlým aktivům (stranded assets), k čemuž by podle něj měla pomoci **taxonomie udržitelných financí**. Na závěr vystoupil zástupce Evropské komise, který zdůraznil, že Zelená dohoda je nezastavitelný proces, nicméně je důležité, aby tvůrci politik důsledně komunikovali a vysvětlovali její výhody evropským občanům.

**Veřejná podpora
v oblastech klimatu a
energetiky****VEŘEJNÁ PODPORA V OBLASTECH
KLIMATU A ENERGETIKY**

Od ledna tohoto roku platí v rámci Evropské unie **nové pokyny** pro státní podporu v oblastech přímo souvisejících s naplněním ambiciózních cílů Zelené dohody pro Evropu. Cílem Evropské komise bylo upravit tato pravidla tak, aby účinně a zároveň za minimálního narušení hospodářské soutěže těmto cílům napomohly.

Jaké hlavní změny nové pokyny obsahují?

Hlavní změny je možné shrnout do čtyř základních okruhů. Zaprvé byl rozšířen rozsah kategorií pro investice a technologie, které mohou nyní státy podporovat tak, aby pokrývaly nové oblasti a všechny technologie, jež napomohou Zelenou dohodu uvést do života. Za druhé bylo zjednodušeno posuzování průřezových opatření v rámci jediného určitého oddílu pokynů a zrušen požadavek na označování jednotlivých velkých ekologických projektů, což umožňuje zvýšit flexibilitu a zefektivnit existující pravidla. Třetí oblastí je za-

vedení záruk, které by měly zajistit, aby podpora směřovala správným směrem a zároveň nenarušovala hospodářskou soutěž ani integritu vnitřního trhu. Jedním z konkrétních opatření je požadavek na veřejnou konzultaci u projektů přesahujících určité mezní hodnoty. Čtvrtým okruhem změn je potom zajištění soudržnosti s příslušnými právními předpisy a politikami Evropské unie v oblasti životního prostředí a energetiky.

V jakém vztahu jsou nové pokyny s některými stávajícími předpisy?

Komise samozřejmě při tvorbě pokynů brala na zřetel existenci řady důležitých předpisů, s nimiž musí zrevidované pokyny koexistovat. Jedná se například o obecné nařízení o blokových výjimkách, které v současnosti rovněž prochází revizí s cílem dále usnadnit investice do zelených projektů. Komise k tomu uvádí, že pokyny jsou obecně koncipovány tak, aby se vztahovaly nejen na zvláštní pravidla pro malé projekty, ale rovněž na širší opatření podpory. Zvláštní prostor Komise věnovala také sladění s tzv. taxonomií EU, tedy nástrojem umožňujícím přeorientování soukromých investic na udržitelnější technologie a činnosti.

Jak pokyny přispějí k plnění Dohody a balíčku Fit for 55, případně co pozitivního mohou dále z pohledu Komise přinést?

Komise při představení nových pokynů uvedla celou řadu více či méně konkrétních pozitiv, která s sebou nové pokyny mohou přinést. Zdůraznila například, že pokyny zaujmají neutrální přístup ke všem technologiím, které přispějí k omezení nebo odstranění skleníkových plynů (přičemž nadále zůstává možnost předložit nabídková řízení na konkrétní technologie). Pokyny nově obsahují zvláštní oddíl zaměřený na energetickou náročnost a environmentální výkonnost budov. To umožní státům kombinovat podporu pro zlepšení energetické náročnosti budov s podporou dalších investic. Pokyny stanoví jasná pravidla pro podporu čisté mobility a jasnější pravidla pro podporu zvyšování úrovně účinného využívání zdrojů. Vedle toho by měly napomoci rozvoji tzv. oběhového hospodářství. Komise také věří, že nové pokyny napomůžou k řešení palčivého problému současnosti, kterým je pro Evropany vysoká cena energií. Ta je podle názoru Komise způsobena primárně závislostí Unie na dovozu fosilních paliv a cestou ke zlepšení situace je přechod na energeticky účinný systém výroby

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

**Veřejná podpora
v oblastech klimatu a
energetiky**

elektřiny, založený na plně obnovitelných zdrojích. Pokyny by tomu měly napomoci tím, že umožňují rychlejší transformaci například formou podpory pro dekarbonizační opatření nebo zvyšování energetické účinnosti.

Jak pokyny podporují menší aktéry a proč se naopak nevztahují na jadernou energii nebo fosilní paliva?

Pokyny nabízejí malým subjektům flexibilitu, umožňující vyjmout projekty společenství pro obnovitelné zdroje a projekty malých a středních podniků s instalovaným výkonem nižším než 6 MW z požadavku na soutěžní řízení. Naopak se nevztahují na jadernou energetiku. Komise to vysvětluje tím, že podpora pro toto odvětví energetiky se týká jen omezeného počtu velmi velkých projektů a navíc je zvláště citlivá z hlediska bezpečnosti a vzhledem k nutnosti zohlednění Smlouvy o Euratomu vyžaduje posuzování případ od případu. Komise ovšem upozorňuje, že podpora pro výrobu jiných zdrojů energie založených na jádru je možná, pokud tyto projekty vedou ke snížení emisí a naopak nepřivodí zvýšení poptávky po elektřině vyráběné z fosilních paliv. Jedinou výjimku u fosilních paliv pak

dle informací od Komise představuje přechodná podpora zemního plynu. U ostatních paliv je pak schválení podpory jen velmi těžko představitelné.

